

1843–1852) a magyar munkásmozgalom egy fejezetének jobb megismeréséhez járul hozzá. Némi könyvtártörténeti vonatkozása is van az írásnak: az egyeslet könyvtárt is létesített, de állományából semmi sem ismeretes.

Fried István *A kelet-közép-európai régió kérdéséhez* címmel közölt tanulmányt. A földrajzi és politikai határokkal nehezen körülírható térség – tágabb hazánk – irodalom- és eszméletörténeti vizsgálatához nyújt új szempontokat. Fried István nyomatékosan hangsúlyozza, hogy „közép-európai jellegű ez a régió, nem kelet-európai, jöllehet »átmeneti zóná«-iban közel került a »kelet-európai« típusú fejlődéshez.”

20. századi témát dolgozott fel írásában Csa-

pody Miklós (*Program és nemzedék. Fejezet az Erdélyi Fiatalok előtörténetéből, 1923–1929*). Az 1930-ban megindult főiskolai lap megalakulásának előzményeit ismerteti, megdöbbenő adatokat, tényeket sorol fel a szüntelenül szigorodó nyelvi rendeletekről és hatásukról: a kolozsvári Református Kollégium 33 végzőséből 30 nem tudta letenni az előírt vizsgát az 1925/26-os tanévben. A vizsgázóknak ilyenféle kérdésekre kellett válaszolniuk: Mi a kutyaadó maximuma Romániában? Hány hektoliter víz folyik le egy perc alatt a Duna torkolatán át a Fekete-tengerbe? Milyen hosszú a prága-katowitzi vasútvonal? stb. (Bp. 1987., 591 l. 170 Ft)

Pogány György

Az NSZK felsőoktatási rendszere

Alighanem kevés, érdemtelenül kevés figyelmet kelt a Budapesti Műszaki Egyetem Könyvtárának az a már jó néhány éve útnak indított sorozata, amelynek legfrissebb tagjaként most a Bajorország felsőoktatásával foglalkozó kötetek jelentek meg. A sorozat címében „szakosítási rend”-ről beszél, kissé érthetetlenül, tartalma ugyanis ennél jóval több: a kötetek úgyszólván teljes áttekintést nyújtanak egy-egy ország felsőoktatásügyéről. A most megjelent kétrészes (két kötetes) tanulmány igen alapos, és hatalmas munka fekszik benne, szerkezete mintaszerű. Előljáróban újólag összefoglalja az NSZK felsőoktatására vonatkozó főbb tudnivalókat (részletesebben már az első, Baden-Württemberg felsőoktatásügyével foglalkozó rész megtette), majd Bajorországról ad általános áttekintést, felsorolva felsőoktatásügyének fontosabb szerkezeti és mennyiségi mutatóit. A bajor egyetemeket az intézményeknek otthont adó városok betűrendjében ismerteti, először történetükről, igazgatásukról, társadalmi vezetésükről, beruházásaikról, szervezetükről, az egyetemen működő karokról, szakokról kapunk képet. Ezt követi a tanulmányi időre, a beiratkozási előírásokra, a diákönkormányzati és -jóléti intézményekre, az oktatói, kutatói és hallgatói létszámokra vonatkozó tudnivalók, a vizsgarend, a költségvetés ismertetése. Külön pontban is-

merteti a könyv a számítógépközpontok és a könyvtárak működését. A fejezetek végén közli a felhasznált irodalmat. Az összeállító-szerkesztő jól gazdálkodott: tömör, lényegre törő szöveget alkotott, amelyet világos, áttekinthető elrendezésben sikerült közzétennie. Külön dicséret illeti meg a számos táblázat, grafikon összeállításáért, adaptálásáért, az illusztrációs anyagok (térképek, alaprajzok stb.) átvételéért. Figyelmet érdemelnek a könyvnek az egyetemek könyvtáraival foglalkozó, aprólékosan kimunkált részei, nem minden irigység nélkül olvastuk benne az imponáló mennyiségi és minőségi mutatókat, az „egylépcsős integrált egyetemi könyvtári rendszer” előnyeit (a hálózat nagyobb – kari méretű – úgynevezett rész-könyvtárakból áll, kiküszöbölve a tanszéki könyvtárakat). Figyelemre méltó a számítógépesítés magas foka, általában a könyvtár szoros együttműködése (sőt térbeli közelsége) az egyetemi számítógépponttal. És persze: irigylésre és figyelemre méltók mindazok a szolgáltatások, amelyeket a számítógépre alapozva fejlesztettek ki (például a regensburgi egyetemen). Tessék elolvasni, érdemes. (*Európai műszaki egyetemek és főiskolák szakosítási rendje. 10. Német Szövetségi Köztársaság. 2/A-B rész; Bajorország. Összeáll.: Lécesné Mesterházi Márta. Budapesti Műszaki Egyetem, 1986. 1–2. kötet. (Z – r)*